

Retning af foruden Idrætsbestræbelsen ogsaa at tilegne sig mere og mere Viden; man danner, om ikke andet, Diskussionsklubber, hvor man søger at faa Forstaaelse af mange forskellige Spørgsmaal og diskuterer med en Iver, der gør mangen gammel Filosof til Skamme, saa det er ikke for at male sort med Hensyn til Ungdommens Besøg paa Værtshusene, at jeg taler, men jeg synes ikke desto mindre, at de 18 Aar, vi havde opstillet i Folketinget, vare heldigere end det, Landstinget har foreslaaet.

Ganske i Almindelighed maa jeg, naar jeg udtaler en Dom om det, Landstinget har vedtaget, sige, at jeg finder det utilfredsstillende, og det vilde være meget beklageligt, om man lige overfor noget, man fandt mindre tilfredsstillende, skulde være tvungen til at antage, at det var et Ultimatum, saa man ikke kunde komme videre. Det er der imidlertid neppe nogen Fare for. Der er jo Haab om, at man kan mødes, at der kan gøres Indrømmelser. Den højtærede Minister antydede noget saadant, og jeg anser det samme for muligt. Men selv i det Tilfælde, at der ikke skete nogen Forandring i, hvad der er, vilde endogsaa dette paa visse Punkter være at foretrække fremfor det, Landstinget har sendt os, og om man end ikke fik den Ædruelighedslovgivning, som man nu i mange Aar har stræbt efter herhjemme, og som navnlig fra Afholdsfolkenes Side saa inderligt ønskes, vil jeg sige, at jeg glæder mig ved, at Livet er stærkere end Loven, og at alt, hvad Rigsdagen i det hele kan vedtage, dog faar mindre Værdi end den Udvikling, der foregaar ude i det almindelige borgerlige Liv. Livet er saa stærkt, og der gror saa mange nye friske Tanker frem, at man har Lov til at haabe paa, at netop de Ønsker, Afholdsmændene bære frem, om en ædruelig, kraftig og sund ung Slægt ogsaa ville ske Fyldest, selv om Lovgivningen ikke kommer dem til Hjælp i den Grad, de ønske det. Og det kan jo maaske nok siges, at dette Forslag er en bitter Snaps for dem, der havde ventet sig mere. Men man kunde maaske her ræsonnere ligesom Præsten i Munkebo, der selv holdt af at faa sig en Snaps, og som stillede sig op foran Spejlet og sagde: Du er egentlig en smuk Mand, Hans, du kan nok taale en Snaps endnu. Det, jeg vil sige til Afholdsmændene, er, at de tage ikke Skade af, at der af og til optaarner sig en lille Genvordighed paa deres Vej, naar Lovgivningen ikke synes dem at være

saa imødekommende, som de haabede, den skulde være. Maaske tildigte de Lovgivningsmagten for megen Betydning; jeg tror det. Jeg tror, at Lovgivningen har mindre Værdi for Ædrueligheden, end Afholdsmændene i Almindelighed mene. Dermed være ikke sagt, at jeg mener, at Lovgivningen overhovedet er unyttig, men Erfaringen andre Steder fra viser, at Lovgivningen dog aldrig har naaet det Maal, man satte sig med den; det kan dokumenteres ved Erfaringer fra Lande, hvor man har prøvet endogsaa meget strengere Bestemmelser, end der er foreslaaet her i dette Ting, og man kan sige, at der, hvor man har gennemført en Forbudslov, i alt Fald hvis det er større Byer, vil det hurtigt vise sig, at det er ganske umuligt at faa Loven til at virke efter sin Bestemmelse. Langt snarere virker det lokale Forbud, det, som jo ogsaa er tilsigtet, og som var heldigst i Folketingets Affattelse. Navnlig virker dette bedre, hvor der er Tale om smaa Kommuner, hvor Befolkningen bor noget mere isoleret, hvor Forbindelsesvejene ikke ere saa stærke som der, hvor Jernbanerne fare forbi, og Dampskibene komme o. s. v., med andre Ord, hvor Livet leves noget mere isoleret, der kunne Forbud virke langt mere effektivt. Hvor Befolkningen er stærkt sammentrængt, navnlig i Storbyer, der vil Forbud saa at sige slet ikke kunne lade sig gennemføre. Det viste sig, at man i en eller anden amerikansk Storby, hvor man havde gennemført Forbud, har været tvungen til at vende tilbage til den gamle Ordning, eller ogsaa har man maattet udsætte sig for, hvad jeg anser for det værste af alt, at naar man nedstemmer et Værtshus, danner man sig to i Smug. Det sidste er langt værre. Det er ikke Meningen med nogen Form for Lovgivning, selv om man udadtil kan faa det hele pænt og poleret, da at risikere, at det hele viser sig at være kalkede Grave. Det er noget, vi frem for alt maa ønske, naar vi lovgive, at ikke blot Skinnet taler for Lovgivningen, men at ogsaa Indholdet fuldt ud svarer dertil. Derfor har man ogsaa i Ædruelighedskommissionen erkendt, at naar man lovgiver for Byerne, turde man ikke gaa med til at stille Fordringerne paa samme Vis som paa Landet. Ved Sagens første Behandling her i Folketinget blev det fra Repræsentanter fra Landet fremdraget: Hvorfor stiller man By og Land forskelligt? Hvorfor vil man ikke ogsaa tillade, at man nedstemmer Beværtninger i Byerne, saaledes som man nu forlanger, at de